

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: دکتری

رشته: کتابداری و اطلاع رسانی

با ۲ گرایش: ۱- مدیریت اطلاعات

۲- مدیریت آرشیو

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

مصوب جلسه مورخ ۸۵/۱۱/۱۷ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه کتابداری و اطلاع رسانی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی بازنگری شده و در یکصد و پنجاه و سومین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۵/۱۱/۱۷ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : کتابداری و اطلاع رسانی با دو گرایش

مقطع : دکتری

برنامه درسی دوره دکتری رشته کتابداری و اطلاع رسانی با دو گرایش که توسط اعضای هیات علمی گروه کتابداری و اطلاع رسانی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

جلیل راشد محصل

دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

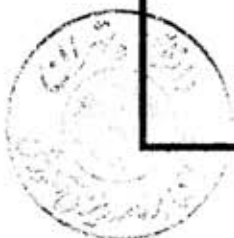
محمود کمره ای

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۸۵/۱۱/۱۷ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته کتابداری و اطلاع رسانی با دو گرایش در مقطع دکتری صحیح است. به واحد ذیربط ابلاغ شود.

عباسعلی عمید زنجانی

رئیس دانشگاه

فصل اول

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس
دوره دکتری کتابداری و اطلاع رسانی

افزایش بی سابقه حجم اطلاعات در سطح جهان، پیشرفت فن آوری اطلاعات در دهه های اخیر و نیز پیدایش انواع ابزارهای گوناگون نگهداری، ثبت و بازیابی اطلاعات وجود متخصصانی که بتوانند امکان بهره گیری از این پیشرفتها را با کمک اندیشه خلاق در جهت منافع ملی فراهم آورند و در عین حال بهره گیری از میراث غنی فرهنگی کشور را با بهره گیری از امکانات جدید ارتقاء دهند روز به روز بیشتر احساس می شود. برنامه حاضر با توجه به لزوم استفاده از حداکثر امکانات برای تربیت متخصصان در سطوح عالی در داخل کشور برای دوره دکتری کتابداری و اطلاع رسانی تهیه شده است.

۲- تعریف و هدف

دوره دکتری (Ph.D) بالاترین مقطع تحصیلی دانشگاهی است که به اعطای مدرک می انجامد و مجموعه ای هماهنگ از فعالیتهای پژوهشی و آموزشی را در بر می گیرد.

هدف از ایجاد دوره دکتری تربیت متخصصانی است که با احاطه یافتن بر آثار علمی کتابداری و اطلاع رسانی و آشنا شدن با روشهای پیشرفته تحقیق در این زمینه و دستیابی به آخرین پیشرفتها در علوم کتابداری و اطلاع رسانی بتوانند با نوآوری در این زمینه خصوصاً در مسائل مربوط به ایران به پیشرفت علوم کتابداری و اطلاع رسانی کمک کنند. هدف دیگر ایجاد این دوره تربیت نیروی انسانی خلاق و کارآمد برای تدریس و تحقیق در موسسات آموزشی و پژوهشی است.

۳- طول دوره و شکل نظام

طول دوره دکتری کتابداری و اطلاع رسانی بر اساس آئین نامه آموزشی دوره تحصیلات تکمیلی مصوب ۸۳/۴/۳ دانشگاه تهران ۸ نیمسال است و به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می گردد. مرحله آموزشی پس از پذیرفته شدن داوطلب آغاز می گردد و به امتحان جامع و دفاع از طرح پژوهشی رساله (پروپوزال) ختم و مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی آغاز و با تدوین رساله و دفاع از آن پایان می پذیرد.

مراحل آموزشی، پژوهشی و امتحان جامع طبق فصلهای چهارم، پنجم و ششم آیین نامه دوره دکتری که در جلسه مورخ ۸۳/۴/۳ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران به تصویب رسیده انجام می شود.

۴- شرایط ورود

— داشتن شرایط عمومی ورود بر اساس ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، فارغ التحصیلان کلیه رشته ها در آزمون ورودی دوره میتوانند شرکت نمایند و در صورت قبولی دانشجوی موظف است دروس کمبود لازم را به پیشنهاد گروه آموزشی بگذرانند.

— داشتن حداقل سه سال سابقه کار کتابداری و اطلاع رسانی در زمینه آموزش یا پژوهش یا کار عملی

۵- مواد و ضرایب امتحانی

— قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکتری. مواد امتحانی تخصصی ورودی عبارتند از:

— زبان انگلیسی تخصصی با ضریب ۳

— دانش تخصصی کتابداری و اطلاع رسانی با ضریب ۳

— داشتن معرفی نامه محرمانه مبنی بر صلاحیت تحصیل در دوره دکتری، حداقل از دو تن از استادان قبلی

داوطلب

— داشتن حداقل معدل ۱۶ در دوره کارشناسی ارشد

— موفقیت در مصاحبه تخصصی، آخرین مرحله پذیرش است. پس از قبولی در امتحان تخصصی کتبی از

داوطلبان برای شرکت در مصاحبه دعوت خواهد شد.

۶- تعداد واحدهای درسی

الف - دروس اصلی

تعداد واحدهای دروس اصلی دوره دکتری کتابداری و اطلاع رسانی ۳۸ واحد به شرح زیر است:

دروس تخصصی اجباری ۱۰ واحد

دروس گرایش* (مدیریت اطلاعات و مدیریت آرشیو) ۸ واحد

پایان نامه ۲۰ واحد

جمع ۳۸ واحد

ب- دروس کمبود

دانشجویانی که در دوره کارشناسی ارشد هر یک از دروس جدول شماره ۱ را نگذرانده باشند موظف اند آن

درس را در دوره دکتری جبران کنند.

چنانچه دانشجویی تعدادی از واحدهای درسی را در دوره کارشناسی ارشد نگذرانده باشد، لازم است به

تشخیص کمیته تحصیلات تکمیلی گروه، واحدهای درسی کمبود را در نخستین مرحله آموزشی بگذرانند.

* هر دانشجوی یکی از دو گرایش مدیریت اطلاعات یا مدیریت آرشیو را انتخاب می کند.

فصل دوم

عناوین و واحدهای درسی

جدول شماره ۱

دروس کمبود دوره دکتری کتابداری و اطلاع رسانی*

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
۱.	آمار پیشرفته	۲	۳۲	۳۲	-
۲.	کاوش پیشرفته در نظام های اطلاعاتی	۲	۴۸	۱۶	۳۲
۳.	کاربرد فناوری اطلاعات در پژوهش	۲	۴۸	۱۶	۳۲
۴.	مدیریت پایگاه های اطلاعاتی	۲	۴۸	۱۶	۳۲
جمع			۸		

* دانشجویانی که در دوره کارشناسی ارشد این دروس را نگذرانده اند باید قبل از دروس اجباری دروس کمبود را

بگذرانند.

جدول شماره ۲

دروس تخصصی اجباری دوره دکتری کتابداری و اطلاع رسانی

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	عملی	نظری	جمع			
	-	۳۲	۳۲	۲	نظریه های روش شناسی تحقیق	۱.
	-	۳۲	۳۲	۲	نظریه های اطلاعات و ارتباطات	۲.
	-	۳۲	۳۲	۲	برنامه ریزی راهبردی کتابخانه ها و مراکز اطلاعاتی	۳.
نظریه های روش شناسی تحقیق	-	۳۲	۳۲	۲	فلسفه علم	۴.
برنامه ریزی راهبردی کتابخانه ها و مراکز اطلاعاتی	۳۲	۱۶	۴۸	۲	طراحی و ارزشیابی نظام های پیشرفته اطلاع رسانی	۵.
				۱۰	جمع	

جدول شماره ۳

دروس گرایش مدیریت اطلاعات *

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	عملی	نظری	جمع			
*	—	۳۲	۳۲	۲	جغرافیای سیاسی اطلاعات	۱.
*	—	۳۲	۳۲	۲	اقتصاد اطلاعات	۲.
*	—	۳۲	۳۲	۲	نظریه های سازماندهی دانش	۳.
جغرافیای سیاسی اطلاعات اقتصاد اطلاعات	—	۳۲	۳۲	۲	سمینار مدیریت اطلاعات	۴.
				۸	جمع	

* دانشجوی پس از گذراندن تمام دروس کمبود و تخصصی اجباری می تواند این دروس را انتخاب کند.

جدول شماره ۴

دروس گرایش مدیریت آرشیو

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	عملی	نظری	جمع			
*	—	۳۲	۳۲	۲	گونه شناسی اسناد تاریخی ایران	۱.
*	—	۳۲	۳۲	۲	نقش فناوری در توسعه آرشیو	۲.
*	—	۳۲	۳۲	۲	مراکز آرشیو ملی و بین المللی	۳.
گونه شناسی اسناد تاریخی ایران نقش فن آوری در توسعه آرشیو	—	۳۲	۳۲	۲	سمینار مدیریت اسناد آرشیوی	۴.
				۸	جمع	

* دانشجوی پس از گذراندن تمام دروس کمبود و تخصصی اجباری می تواند این دروس را انتخاب کند.

فصل سوم

سرفصل دروس و منابع پیشنهادی

هدف: ایجاد مهارت به کارگیری روشهای آمار استنباطی در پژوهشهای کتابداری و اطلاع رسانی

سرفصل های درس:

ویژگیهای روشهای آمار توصیفی و آمار استنباطی، مروری بر کاربرد روشهای آماری در نظام های کتابداری و اطلاع رسانی، مروری بر روشهای آمار توصیفی، ارتباط میان جامعه و نمونه، احتمال و توزیع بهنجار، توزیع های t و F ، اشتباه نمونه گیری، فاصله اطمینان، آزمون فرضیه آماری، اشتباه نوع اول و دوم، توان آزمون، آزمون تفاوت میانگین های دو نمونه مستقل، آزمون تفاوت میانگین های دو نمونه وابسته، تحلیل واریانس یک عاملی، تحلیل واریانس دو عاملی، روش توکی برای مقایسه میانگین ها در تحلیل واریانس، شرایط استفاده از روشهای آماری پارامتری، روشهای آماری ناپارامتری، آزمون X^2 ، آزمون U مان-ویتنی، آزمون کروسکال-والیس ضریب های همبستگی پیرسون و اسپیرمن، رگرسیون ساده، رگرسیون چندگانه. کاربرد کامپیوتر در تحلیل آماری.

منابع:

- فرگوسن ج.ا.، تاکانه، ی (۱۳۸۰). تحلیل آماری در روان شناسی و علوم تربیتی. ترجمه علی دلاور و سیامک نقشبندی. تهران: نشر اسباران
- واگان، لیون (۲۰۰۱)، روش های آماری برای متخصصان کتابداری و اطلاع رسانی، ترجمه محمدرضا قانع و کیوان کوشا (۱۳۸۴). تهران: نشر چاپار
- کلانتری، خلیل (۱۳۸۲). پردازش و تحلیل داده ها و در تحقیقات اجتماعی - اقتصادی با استفاده از نرم افزار. تهران: شریف.

Gravetter, F.J.& Wallenau, L.B.(1996). Statistics for the Behavioural Sciences (6th ed.).
NewYork: West Pub.co.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ نظری - ۱ عملی

هدف: افزایش مهارت جست و جو در منابع اطلاعات علمی و استفاده از منابع الکترونیکی (دیسک نوری و اینترنت) برای بازیابی مواد مورد نیاز در حوزه های مختلف علوم.

سرفصل های درس:

مقدمه ای بر کاربرد پایگاه های اطلاعاتی ، مرور و کاوش اطلاعات در وب ، فرمول بندی مفاهیم پرسش ، مدل های پایه کاوش ، روش ها و ابزارهای جست و جو (شامل راهنماهای موضوعی ، موتورهای کاوش و ابرموتورها، نمایه ها و اصطلاحنامه های موجود در وب) ابرداده ها، RDF (قالب توصیف منبع) ، وب معنایی، ارزیابی و رتبه گذاری نتایج کاوش.

منابع:

قاسمی ، علی حسین (۱۳۸۰). اطلاع یابی در اینترنت . تهران: چاپار.

کوشا، کیوان (۱۳۸۱). ابزارهای کاوش اینترنت: آشنایی با اصول ، مهارت ها و امکانات جستجو در وب . تهران، کتابدار.

منتظر، غلامعلی (۱۳۸۱). موتورهای کاوش اینترنت در آمدی بر بازیابی بهینه اطلاعات . تهران: کویر.

Chakrabarti, S. (2003). *Mining the Web: Discovery Knowledge from Hypertext Data*. Morgan Kaufmann,.

Grossman, D.A. & Frieder, O . (2004). *Information Retrieval , Algorithmes and Heuristics*. 2 nd . ed. Springer .

Sabroski, S.(2002). *Super Searchers Make It On Their Own: Top Independent Information Professionals Share Their Secrets for Starting and Running a Research Business* ,Super Searchers Series.

Schlembach, C. & Mischo, W.H.(2002). *Electronic Resources and Services in Sci-Tech Libraries*. Haworth Information Press .

نوع واحد: ۱ نظری - ۱ عملی

هدف: افزایش توانمندی دانشجویان در استفاده از نرم افزارهای مرتبط، در انجام پژوهشها و فعاليتها در حوزه کتابداری و اطلاع رسانی.

سرفصل های درس:

مقدمه ای بر لزوم به کارگیری نرم افزارهای کاربردی اطلاع رسانی، ایجاد و تقویت توانایی برقراری ارتباط علمی از طریق پست الکترونیکی، عضویت در گروههای مباحثه و فهرستهای خدمتگر و شناسایی درگاههای (Portals) علمی - تخصصی، ایجاد و تقویت توانایی استفاده از نرم افزارهای صفحه گسترده، واژه پردازها، ارائه مطالب و طراحی صفحات شخصی با استفاده از زبانهای برنامه نویسی تحت وب و بسته های نرم افزاری آماده، ایجاد و تقویت توانایی شناسایی و مرور پیشرفته منابع اطلاعات علمی روز. دانشجوی مؤظف است از کلیه تواناییهای فوق در تکمیل یک پروژه درسی به نحو مطلوب استفاده نموده و گزارش نهایی را تکمیل ، مستند و ارائه نماید.

منابع:

- ICDL (مجموعه مهارتهای ۶-۱) (۱۳۸۳). تهران : جهاد دانشگاهی، واحد تهران.
- Bates, A.W.(2000) . *Managing technological change: strategies for college and university leaders* .San Francisco: Jossey Bass.
- Goodyear, P. ; Banks, S.; Hodgson , V. & McConnell, D.(Eds.).(2004). *Advances in research on networked learning*. Dordrecht : Kluwer Academic Publishers.
- Horton, W. & Horton , K. (2003). *E-learning tools and Technologies*. New York: Wiley.
- Jonassen, D.H. (Ed.) .(2004). *Handbook of research for educational communications and technology(2 ed.)*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Millett, S.M., & Honton, E.J. (2003). *A manager's guide to technology forecasting and strategy analysis methods*. New York: Wiley.
- O'Neil, H.F., Jr., & Perez, R.S.(2003). *Technology applications in education: A learning view*. Mahwah : NJ: Lawrence Erlbaum.
- Wenger, E., McDermott, R.,& Snyder, W.M. (2003). *Cultivating communities of practice .A guide to managing knowledge*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

هدف: آشنائی با اصول مدیریت پایگاه های اطلاعاتی و نحوه برنامه ریزی آنها

سرفصل های درس:

مفاهیم، نظریات و اصول مربوط به داده ها و مدیریت پایگاه های اطلاعاتی، روش های تحلیل داده ها، مدل سازی داده ها، استاندارد کردن داده ها، طراحی پایگاه های اطلاعاتی، روشهای ارزشیابی و ملاحظات مربوط به امنیت نظام، طراحی نمونه ای از پایگاه اطلاعاتی توسط دانشجویان و ارائه آن در کلاس.

منابع:

روحانی رانکوهی، محمدتقی. مقدمه ای بر پایگاه داده ها (بانک اطلاعاتی). تهران: جلوه، ۱۳۷۲.

Awad. Elisa. Database Management. Danverese: Bayd & Fraser publishing Company. 1992.

Macfadden. Fred. Database Management. Redwood City: Benjamin Cumminss, 1991.

Papazoglou.M& Valder, W.Relational Database Management: A System programming Approach. Fnglewood Cliffs: Prentice Hall, 1989.

Ricardo. Catherine. Database Systems: Principles, Design & Implementation. New York: Macmillan. 1990.

Rudman. Jack. Database Coordinator. NewYork: Natiounal Learning. 1991.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: ایجاد شناخت مکاتب و نحله های فکری مرتبط با روش شناسی علمی

سرفصل های درس:

تبیین مولفه های روش شناسی (نظریه، فرضیه، مدل، قانون)، بنیان های معرفتی روش شناسی، روش به عنوان ابزار کسب معرفت علمی، تاثیر خاستگاه روش ها بر رویکردهای روش شناختی، چالش های روش های کمی و کیفی در تحقیق، سیر تحول دیدگاه های روش شناختی: پارادایم های مدرنیسم و پست مدرنیسم، روش شناسی تحقیق در محیط های مجازی.

منابع:

باکلند، مایکل (۱۳۸۳). "پنج چالش بزرگ فراروی پژوهش های کتابداری". ترجمه فاطمه اهید طباطبایی. اطلاع شناسی. سال اول. شماره ۳، بهار: ۱۵۵-۱۷۴.

پوپر، کارل (۱۳۷۰). منطق اکتشاف علمی. ترجمه احمد آرام. تهران: سروش.

پوپر، کارل (۱۳۷۲). واقع‌گیری و هدف علم. ترجمه احمد آرام. تهران: سروش.

حری، عباس (۱۳۸۳). "وجه معرفت شناختی پوزیتیویسم منطقی و جایگاه آن در مطالعات کتابداری و اطلاع رسانی". اطلاع شناسی. سال اول، شماره ۳، بهار: ۵-۱۶.

شاله، فلیسین (۱۳۷۸). فلسفه علمی یا شناخت روش علوم. ترجمه یحیی مهدوی. تهران: دانشگاه تهران.

هریس، مایکل (۱۳۷۲). "پوزیتیویسم و تحقیق در کتابداری و اطلاع رسانی"، در مروری بر اطلاعات و اطلاع رسانی. تهران: نشر کتابخانه: ۲۶۹-۲۸۹.

کوهن، توماس (۱۳۶۹). ساختار انقلاب های علمی. ترجمه احمد آرام. تهران: سروش.

Dochartaigh, N.O. (2002). *The Internet Research Handbook*. London: Sage Publication

Goldhor, H. (1969). *An Introduction to Scientific Research in Librarianship*.

Washington: Office of Education, Bureau of Research.

Passmore, J. (1967). "Logical Positivism", *Encyclopedia of Philosophy*. N. Y:Macmillan.

Popper, K.R. (1979). *Objective Knowledge*. Oxford: Clarendon press.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: ایجاد مهارت در سنجش و ارزیابی مبانی نظری اطلاعات، مقایسه دیدگاه ها، و توانایی استنتاج از برآیند آنها.

سرفصل های درس:

تعاریف اطلاعات و ارتباطات از دیدگاه های مختلف از جمله رویکردهای هستی شناسانه، ساختاری، و کارکردی، رویکرد فلسفه نوین به اطلاعات (با تاکید بر پدیدارشناسی هرمنوتیک)، نظریه ریاضی اطلاعات، نظریه سبیرنتیکی اطلاعات، نظریه معناشناختی اطلاعات، نظریه کوانتومی اطلاعات، پیوندگاه های مفهومی اطلاعات و ارتباطات، نظریه مفهومی ارتباطات، نظریه رسانه ای ارتباطات، تاثیر نظریه های گوناگون اطلاعات و ارتباطات بر تبیین جامعه اطلاعاتی / معرفتی، نقش زبان در جریان انتقال اطلاعات، اکوسیستم های اطلاعاتی و نظام جهانی اطلاعات (جامعه شبکه ای و جهان شبکه ای)، نقش تکنولوژی در نظریه پردازی های نوین اطلاعاتی، رابطه نظریه های ارتباطی و اطلاعاتی با عملکردهای اجتماعی.

منابع:

- بهمن آبادی، علیرضا. گردآورنده (۱۳۸۱). مبانی، تاریخچه، و فلسفه علم اطلاع رسانی. تهران: کتابخانه ملی
- چو، فلیکس (۱۳۸۳). "جنبه های اجتماعی اطلاعات"، ترجمه حمید کشاورز. اطلاع شناسی سال اول، شماره ۴، تابستان: ۳۹-۴۸.
- حری، عباس (۱۳۸۲). "اکولوژی اطلاعات: مروری بر مفاهیم و مصادیق". اطلاع شناسی. سال اول، شماره ۲، زمستان: ۵-۳۰.
- حری، عباس (۱۳۸۲). "مروری بر مفاهیم و نظریه ها در قلمرو اطلاع شناسی". اطلاع شناسی. سال اول، شماره ۱، پاییز: ۱۱-۴۳.
- نشاط، نرگس (۱۳۸۲). "هرمنوتیک و بازیابی اطلاعات". اطلاع شناسی. سال اول، شماره ۲، زستان: ۳۳-۴۶.
- نشاط، نرگس (۱۳۸۳). "جستارهای هرمنوتیکی در علم اطلاع رسانی". اطلاع شناسی. سال اول، شماره ۳، بهار: ۱۹-۳۷.

Von Baeyer, H.C. (2004). *Information: The New Language of Science*. Cambridge.: Harvard Univ.

Lash, S. (2002). *Critique of Information*. London: Sage Pub

عنوان درس: برنامه ریزی راهبردی کتابخانه ها و مراکز اطلاعاتی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آماده کردن دانشجویان جهت طراحی و برنامه ریزی راهبردی کتابخانه ها و مراکز اطلاعاتی

سرفصل های درس:

اصول و روشهای برنامه ریزی ، تدوین برنامه ریزی راهبردی با توجه به پیشرفت تکنولوژی اطلاعات در جهت تحقق برنامه های بلندمدت اقتصادی اجتماعی فرهنگی کشور، شناسایی مسائل و مشکلات برنامه ریزی راهبردی و مطالعه راهکارهای مناسب برای حل آنها، توسعه معیارهای ارزشیابی خدمات کتابخانه ها و مراکز اطلاعاتی با توجه به شاخص توسعه پایدار

منابع:

Batton, J.& Gold J.(2003).*Human Resource Management*. Hampshire: Palgrave Macmillan.

Langer, A.M. (2005). *It and Organizational Learning*. N.Y: Routledge.

Oldroyd, M. (Ed).(1988). *Developing Academic Library Staff for Future Success*. London : Facet Pub.

عنوان درس : فلسفه علم

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نظریه های روش شناسی تحقیق

هدف: مروری کلی و نقد و بررسی نظریه های علمی از دوران باستان تا پایان قرن بیستم

سرفصل های درس:

چیستی فلسفه علم، تاریخ مختصر اندیشه های علمی از دوران باستان تا رنسانس، اندیشه ای علمی در شرق و جهان اسلام، فرانسیس بیکن، انقلاب کوپرنیکی، جانشینان کوپرنیک (براهه، برونو، کپلر)، گالیله، رنه دکارت، جهان پیش از نیوتن، آیزاک نیوتن، تحلیل هیوم از علیت، علم و نظریه علمی در قرن نوزدهم، انیشتن، نظریه کوانتوم.

منابع:

بکار، عثمان (۱۳۸۱). طبقه بندی علوم از نظر حکمای مسلمان. ترجمه جواد قاسمی. مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی.

پوپر، کارل ریموند. منطق اکتشاف علمی. ترجمه احمد آرام. تهران: سروش، ۱۳۷۰.

پوپر، کارل ریموند. واقع‌گیری و هدف علم. ترجمه احمد آرام. تهران: سروش، ۱۳۷۲.

خوارزمی (۱۳۶۲). مفاتیح العلوم. ترجمه حسین خدیو جم. تهران: مرکز انتشارات علمی و فرهنگی.

جعفری، محمد تقی. تحقیقی در فلسفه علم. تهران: دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۷۲.

چالرز، آلن اف. چیستی علم: درآمدی بر مکاتب علم شناسی فلسفی. ترجمه سعید زیباکلام. تهران: سمت، ۱۳۷۸.

علم شناسی فلسفی: گفتارهایی در فلسفه علوم تجربی. انتخاب و ترجمه عبدالکریم سروش. تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی (پژوهشگاه)، ۱۳۷۲.

فارابی (۱۳۶۴). احصاء العلوم. ترجمه حسین خدیو جم. تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

فورا سته، ژان. وضع و شرایط روح علمی. ترجمه علیمحمد کاردان. تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۱.

کاپالدی، نیکلاس. فلسفه علم. ترجمه علی حقی. تهران: سروش ۱۳۷۷.

کوهن، تامس. ساختار انقلاب های علمی. ترجمه احمد آرام. تهران: سروش، ۱۳۶۹.

لازی، جان. درآمدی تاریخی به فلسفه علم. ترجمه علی پایا. تهران: سمت، ۱۳۷۷.

هال، لوئیس ویلیام هنری. تاریخ و فلسفه علم. ترجمه عبدالحسین آذرنگ. تهران: سروش، ۱۳۶۳.

Bakar, O. (1999). *The History and Philosophy of Islamic Science*. Texas: Islamic Texas Society.

Potter, Garry. *The Philosophy of Social Science*. London: Prentice Hall, 2000.

عنوان درس: طراحی و ارزشیابی نظام های پیشرفته اطلاع رسانی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: برنامه ریزی راهبردی کتابخانه ها و مراکز اطلاعاتی

هدف: بررسی اصول و شیوه های تحلیل، طراحی، توسعه، مدیریت و ارزشیابی نظام های اطلاعاتی

سرفصل های درس:

نگرش سیستمی، انواع نظام های اطلاعاتی و مقایسه آن ها، تحلیل نظام های اطلاعاتی، طراحی نظام اطلاعاتی، اهمیت نظام اطلاعاتی، استانداردها و شیوه های ارزشیابی عملکرد نظام اطلاعاتی
منابع:

صرافى زاده، اصغر (۱۳۸۰). سیستم های اطلاعات مدیریت: مفاهیم، نظریه ها و کاربردها. تهران: میر.

فرشاد، مهدی (۱۳۶۲). نگرش سیستمی. تهران: امیرکبیر.

متدولوژی توسعه سیستم های اطلاعاتی (۱۳۸۲). تهران: سازمان مدیریت صنعتی.

Osborne, L.N.& Nakamura. M(1994). *Systems Analysis for Librarians and Information Professionals*.
Englewood: Libraries Unlimited Inc.

Ratzan, L. (2004). *Understanding Information Systems: What they Do and Why we Need them*.
Chicago: ALA

عنوان درس : جغرافیای سیاسی اطلاعات

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: معرفی جغرافیای سیاسی و فرهنگی اطلاعات و روابط اطلاعاتی جوامع

سرفصل های درس:

مبانی و مفاهیم جغرافیای سیاسی اطلاعات ، جهانی سازی اطلاعات و ظهور جامعه شبکه ای، فناوری اطلاعات برای توسعه پایدار، روش ها، مقررات و دیگر مسائلی که بر جریان آزاد اطلاعات در سطوح ملی و بین المللی تاثیر می گذارد، تجزیه و تحلیل رشد سیاستهای ملی اطلاعات در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، بررسی نقش سازمانهای بین المللی و منطقه ای در مبادله و انتقال اطلاعات (از جمله یونسکو، ایفلا، اگو و سازمان های سیاسی منطقه ای).

منابع:

اسمیت، آنتونی (۱۳۶۴). ژئوپلتیک اطلاعات. ترجمه فریدون شیروانی. تهران: سروش .

تافلر، آلوین (۱۳۷۴). شوک آینده. ترجمه حشمت اله کامرانی. تهران: نشر سیمرغ.

تافلر، آلوین (۱۳۷۰). جابجایی در قدرت. ترجمه شهیندخت خوارزمی. تهران : خوارزمی .

تافلر، آلوین (۱۳۶۲). موج سوم. ترجمه شهیندخت خوارزمی. تهران: نشر نو.

Brown, S. C. (1999). "The New World Order and the Geopolitics of Inoformation".
[Available] at [http:// valinor .ca/csyed-libres3.htm](http://valinor.ca/csyed-libres3.htm).

Rogers.R. (2005). Information Politics on the Web. London. MIT Press.

هدف: بررسی و ارزیابی نقش اقتصاد اطلاعات در مقیاس ملی و بین المللی

سرفصل های درس:

مفهوم اطلاع و دانش، اطلاعات: کالا یا سرمایه؛ نقش محمل و محموله در اقتصاد اطلاعات؛ اقتصاد اطلاعات در مکاتب اقتصادی (سرمایه داری، مارکسیسم و اقتصاد اسلامی)؛ اقتصاد خرد و کلان اطلاعات؛ تولید، توزیع و مصرف اطلاعات (عرضه و تقاضا)؛ اقتصادسنجی اطلاعات؛ متغیرهای پیدا و ناپیدا در اقتصاد اطلاعات و چگونگی محاسبه آن؛ سهم فناوری و بازرگانی در اقتصاد اطلاعات؛ نقش دولت در تنظیم بازار اطلاعات؛ نقش کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی در تنظیم بازار اطلاعات؛ کنسرسیوم های اطلاعاتی.

منابع:

پیکارد، رابرت جی (۱۳۷۸). *اقتصاد رسانه ها*. ترجمه داود حیدری. تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها.

جمالی مهمونی، حمیدرضا (۱۳۸۱). *اقتصاد اطلاعات*. "دائرة المعارف کتابداری و اطلاع رسانی". ج ۱، ص ۲۶۱-۲۷۵

کلی، کوی (۱۳۷۸). *معیارها و قواعد در اقتصاد نوین*. تهران، ترجمه محمود طلوع و ویراسته معینی. موسسه خدمات فرهنگی رسا.

متوسلی، محمود. آهنچیان، محمدرضا (۱۳۸۱). *اقتصاد آموزش و پرورش*. تهران، سمت،

مطهری، مرتضی (۱۳۷۰). *اقتصاد اسلامی*. تهران. حکمت.

نادری، ابولقاسم (۱۳۸۳). *اقتصاد آموزش*. تهران، یسپرون.

Aubert, J. E. & Reifers, J.-L. Eds. (2003). *Knowledge Economics in the Middle East and Nouth Africa*. Washington, the World Bank,

Kingma, S. R.(2001). *The Economics of Information*, 2 nd Ed. N.Y.: Libraries Unlimited.

Parker, M.; Benson, R. J.,& Trainer H. E. (1988). *Information Economics*, N.Y.: Prentice Hall.

The World Bank (2003). *Lifelong Learning in the Global Knowledge Economy*. Washington: The World Bank.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: بررسی و تحلیل سیر تحول دانش و مبانی رده بندیهای علوم و پیوند نظامهای رده بندی کتابخانه ای با

رده بندی های فلسفی و علمی

سرفصل های درس:

سیر تحول دانش ، هدف سازماندهی علوم ، ضرورت رده بندی علمی، نظریه های رده بندی علوم: رده بندی های فلسفی (دوره باستان_ قرون وسطی _ رنسانس _ قرون متاخر) ، علم در تمدن اسلامی ، انتقال علوم به جهان اسلام ، رده بندی نزد حکمای مسلمان ، قواعد و اصول رده بندی های متداول در تمدن اسلامی ، مبانی رده بندی کتابخانه ای : رده بندی شمارشی ، رده بندی تجزیه ای ، ترکیبی، ارتباط نظامهای رده بندی کتابخانه ای با رده بندیهای فلسفی و علمی ، کاربرد رده بندی های فلسفی و علمی در نظام های رده بندی کتابخانه ای ، رده بندی منابع اینترنتی

منابع:

بکار، عثمان (۱۳۸۱). طبقه بندی علوم از نظر حکمای مسلمان. ترجمه جواد قاسمی. مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی.

خوارزمی (۱۳۶۲). *مفاتیح العلوم*. ترجمه حسین خدیو جم. تهران: مرکز انتشارات علمی و فرهنگی.

شاله، فلیسین (۱۳۵۵). *شناخت روش علوم یا فلسفه علمی*. ترجمه یحیی مهدوی. تهران: دانشگاه تهران.

صفاء، ذبیح اله (۱۳۵۶). *تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی*. تهران: امیرکبیر.

فارابی (۱۳۶۴). *احصاء العلوم*. ترجمه حسین خدیو جم. تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

فروغی ، محمدعلی (۱۳۶۰). *سیر حکمت در اروپا*. تهران: زوار.

Bakar, O. (1999). *The History and Philosoplay of Islamic Science*. Texas: Islamic Texas Society.

Encyclopaedia of the History of Arabic Science (1996). edited by Roshi Rashed. London: Routledge.

Hunter, E. J. (2002). *Classification Made Simple*. 2 nd ed. Aldecshotl, Engl.: Ashgate.

Knowledge Organization and Classification in International Information Retrieval (2003). Nancy J. Williamson, Clare Beghtol, editors. New York: Hawarth Press,

Vickery, B.C.(1959). *Classification and lindexing in Science*. London: Butter-Worths.

عنوان درس : سمینار مدیریت اطلاعات

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: جغرافیای سیاسی اطلاعات، اقتصاد اطلاعات

هدف: آماده کردن دانشجویان برای حل مسائل مربوط به مدیریت اطلاعات

سرفصل های درس:

بحث در مورد سازمان و ساختارهایی برای ایجاد تسهیلات در جهت تحقق اهداف کتابخانه و مراکز اطلاعاتی .
در هر نیمسال یکی از وجوه مسائل مدیریت مورد بررسی قرار می گیرد و دانشجو موظف به ارائه گزارش در
مورد آن است.

منابع:

Avery, G. C. (2004). *Understanding Leadership*. London: Sage Pub.

Fenner, A. (Ed).(2005). *Managing Digital Resources in Libraries*.N.Y.: Haworth Press.

Oldroyd, M. (Ed). (2004). *Developing Academic Library Staff for Future Success*. London:
Faset Publishing.

Owens,I. (Ed).(2002). *Strategic Marketing in Library and Information Science*. IV.Y.:
Haworth Press.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: نقد و بررسی شیوه نگارش و آرایش اسناد آرشیوی در دوره های مختلف تاریخی و بررسی عوامل تاثیرگذار سیاسی، فرهنگی و علمی هر دوره بر ایجاد آنها.

سرفصل های درس:

دیران و دبیرخانه های اسنادی در دوره های مختلف تاریخی؛ ویژگی اسناد در ادوار تاریخی قبل و بعد از اسلام؛ بررسی مقایسه ای بین اسناد آرشیوی در دوره های مختلف؛ آشنایی با محققانی (ایرانی و خارجی) که در هر دوره بر روی اسناد تاریخی کار کرده اند؛ اصطلاحات دیوانی دوره های مختلف؛ آرایش اسناد در ادوار مختلف؛ بررسی مکاتب خوشنویسی، نقاشی، تذهیب، تجلید و مقایسه آنها با یکدیگر؛ تاثیر پذیری متقابل نگارش و آرایش اسناد تاریخی از کشورهای همجوار و غیرهمجوار.

منابع:

ایرانی، عبدالمحمد (بی تا). *پیدایش خط و خطاطان*. تهران: پیاولی.

بوسه، هربرت (۱۳۷۶). *پژوهشی در تشکیلات دیوان اسلامی*. ترجمه غلامرضا و رهرام. تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.

بیانی، مهدی (۱۳۱۳). *احوال و آثار خوشنویسان و نستعلیق نویسان*. تهران: دانشگاه تهران.

ساماران، شارل (۱۳۷۱). *روش های پژوهش در تاریخ*. ترجمه ذات علیان و دیگران. مشهد: بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی.

سیوری، راجر (۱۳۴۷). *ایران در عهد صفوی*. تهران: سحر.

شهرستانی، سیدحسن (۱۳۸۱). *جلوه های هنری اسناد*. تهران: سازمان اسناد ملی ایران.

فضائلی، حبیب اله (۱۳۵۰). *اطلس خط*. اصفهان: انجمن آثار ملی.

قلقشندی، احمدبن علی. ق ۸ (۱۹۸۸)، *صبح الاعشی فی صناعه الانشاء*. بیروت: دارالفکر.

مایل هروی، نجیب (۱۳۷۲). *صفحه آرایی در تمدن اسلامی*. مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی.

نامه بهارستان. نشریه تخصصی کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی. ۱۳۷۸-

رومن، استفان (۱۳۸۲). *تکوین مجموعه های اسلامی از کتابخانه های اروپای غربی و امریکای شمالی*. ترجمه زهرا اباذری. تهران: سمت.

Thompson, I. & Conby S. R. (2004). *Hunt for Paradise Court Art of Safavid Iran. 1501-1576*. N.Y.: Asia Society Meusum

هدف: تبیین نقش فناوری در جمع آوری ، سازماندهی و ارائه اسناد آرشیوی

سرفصل های درس:

تحولات فناوری جدید در گردآوری، سازماندهی و حفاظت اسناد آرشیوی، موانع موجود در استفاده از فناوری های جدید، آشنایی با دستگاه ها و خدمات جدید، بررسی دستگاه ها و سیستم های بهینه و فروشندگان و واسطه های آنان ، آشنایی با نحوه نگهداری و استفاده بهینه از این سیستم ها ، آرشیو ها و مراکز نسخ خطی دیجیتال

منابع:

Avedon, Don, Introduction to Electronic imaging, Assouation for information and image management, springfield MD, 1992.

Beagrie in Greanstein D.(1998). *A Strategic policy framework for creating and preserving digital report to the Digital Archiving Working Group*. British Library Research Innovation report, 107 London: British Library Research and Innovation.
<http://ahds.ac.uk/manage/framework.htm>

Bearman, D.(.996). "Virtual Archives". ICA Meeting, September, Beiiing. Draft paper.<http://www.ifla.org/documents/net/bearman.txt>

Cook, Michacl, Archives and the computer, 2nd ed. Butterworthes, London, 1986.

_____, An introduction to archival automation : a RAMP study with guidelines , UNESCO, paris ,1986.

Digital Preservation Consortium: Missions and Goals. March 1994):[http://ifla.org/documents/libraries/ net/dpcl. txt](http://ifla.org/documents/libraries/net/dpcl.txt)

Green, Adam. The Development of politics and plan in archival Automation : A RAMP study with guidelines, UNESCO, paris , 1992.

Lesk, Michacl, preservation of new technology, commission on preservation and Access, Washington pc. 1992.

LOCLC.*Tomorrow's Access, Today's Decisions: Ensuring Access to Today Resources Tomorrow*. Proceedings of the Fourteenth Annual Conference library Directors. Sponsored by OCLC and the OCLC Research Libraries; Committee.<http://www.oclc.org/oclc/man/9680rldc/toc.htm>

Malaysia Technical Cooperation Programme (1990). *National Archives of Malaysia*, N. D. Managing Archival Institutions; Brudsher, James Gregory (ed.); London: Mansell,

Newby, G. B.(1991). "The Digital Electronic Library". January 29.

<http://www.ifla.org/documents/libraries/net/pitd1.txt>

Pederson, A. (ed.in chief)(1981); *Keeping Archives*; Sydney: Australian Society of Archives.

Salzmann, K. A. (2004). *Contact us: Archivists remote users in digital age, Digital versus non-digital reference*. ed. By Jessamyn West. US. Haworth press,

Thompson, I.& Conby S. R.(2004). *Hunt for Paradise Court Art of Safavid Iran. 1501-1576*. N.Y. :Asia Society Meusum

Waters, Donald j. from microform to Digital Imagery, commission on preservation and Access, Washington DC, 1992.

هدف: مطالعه وضعیت مراکز پیشرفته ملی و بین المللی آرشیوی و ارائه راهکارهای مدیریتی، برای این مراکز

سرفصل های درس:

مطالعه و بررسی مراکز آرشیوی کشور و بررسی توان ها و ضعفهای آنها. آشنایی با مراکز و شوراهای آرشیوی بین المللی مانند ICA ، سیترا Citra، سواریکا، بررسی سیاست ها و راهکارهای مدیریتی مراکز آرشیوی در ابعاد تهیه، ذخیره و اشاعه اطلاعات ، بررسی توزیع جغرافیایی اسناد در ایران و سراسر جهان و چگونگی اطلاع و یا دسترسی به آنها.

منابع:

رومن، استفان (۱۳۸۲). تکوین مجموعه های اسلامی در کتابخانه های اروپای غربی و امریکای شمالی. ترجمه زهرا اباذری. تهران: سمت.

Anderson, Hazel and McIntyre, John, E., planning manual for Disaster control in Scottish libraries and record Offices. National library of Scotland, Edinburg, 1985.

Australian society of Archivists; comment on ICA statement of principles regarding Archival Description : First Version Revised, Canberra , 1992.

Bradsher, James Gregory (ed) Managing Archives and Archival Institutions. University of Chicago press. , Chicago , 1989.

Digital Library Production Service (DLPS) <http://Www.umdl.urnich .ed>

Digital South Asia Library (DSAL) <http://dsal.uchicago.edu/>.

Electronic Libraries Programme (eLib) <http://www.ukoln.ac.uk/services/elib/>

International Council of Archives. Committee on Electronic Records <http://WWW.ICA.Org>

International Institute for Electronic Library Research <http:www.pro.gov.uk/>

Telematics for Libraries Programme <http://www.echo.lu/libraries/en/libraries.html>

Stanford Digital Library Technologies <http:// dbpubs.stanford.edu:8091/>

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: گونه شناسی اسناد تاریخی ایران، نقش فن آوری در توسعه آرشیو

هدف: آماده کردن دانشجویان برای حل مسائل مربوط به مدیریت مراکز اسناد آرشیوی

سرفصل های درس:

بحث و بررسی در مورد سازمان و ساختار مراکز و سازمان های آرشیوی و نسخ خطی به منظور پیشبرد اهداف و تصمیم گیری بهینه در موارد لازم.

منابع :

بررسی عوامل مخرب اسناد حفاظت و درمان آن (مجموعه مقالات) (۱۳۷۹). تهران: سازمان اسناد ملی ایران.

فدایی ، غلامرضا (۱۳۸۴). مدیریت یادمانه ها (آرشیو). تهران : دانشگاه تهران.

قائم مقامی، جهانگیر (۱۳۵۳). شناخت اسناد تاریخی . تهران: انجمن آثار ملی .

نامه بهارستان. نشریه تخصصی کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی. ۱۳۷۸ -

وقف. نشریه سازمان اوقاف و امور خیریه ۱۳۶۲ -

ولهائیزر، یوهانا (۱۳۷۹). فرایندهای غیرشیمیایی برای آفت زدایی مجموعه کتابخانه ها. ترجمه مهرداد نیکنام. تهران:

کتابخانه ، موزه، و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی .

The *Deacidification of paper and books* (1945). N.Y.: American Libraries.

Ellis, J. (ed.). 1993. *Keeping Archives*. Victoria, Austria: D.W. Thorpe, 374 pp.

Grandinette, M. and R. Silverman (1992). *Who, What and Where in Book Repair: Institutional Profiles*. American Institute for Conservation of Historic and Artistic Works Book and Paper Group Annual, vol. 11:34-84.

Hamburg, D. (1992). "Library and Archival Collections". (Pp.52-63) in *Caring For Your Collections* (H. Whelchel, ed.). New York, NY: Harry N. Abrams, Inc., 216 pp.

Lynn, M. August (1990). "The Relationship Between Digital and other Media Conversion Processes: A Structured Glossary of Technical Terms", in *The Commission on Preservation and Access Report*

Ogden, S. ed.(1994). *Preservation of Library and Archival Materials*. Andover, MA: Northeast Document Conservation Center.

Ritzenthaler, M.(1993). *Preserving Archives and Manuscripts*. Chicago, IL: The Society of American Archivists, 217 pp.

